

Sygn. akt I C 398/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Beata Grzybek

Protokolant po. sekr. sąd. Aleksandra Bogusz-Dobrowolska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2015 r. w Olsztynie

sprawy z powództwa G. W.

przeciwko A. Ż.

o ustalenie

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powódki G. W. na rzecz pozwanej A. Ż. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 398/14

UZASADNIENIE

Powódka G. W. wniosła o ustalenie, że w dniu 21 czerwca 2013 r. była wyłączną właścicielką pojazdów wymienionych w pozwie oraz że do zajęcia ruchomości w postaci tych pojazdów doszło, gdy pojazdy te znajdowały się w wyłącznym władaniu powódki, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała m.in., iż w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą w dniach 28 marca 2013 r. i 4 kwietnia 2013 r. nabyła od C. Ż. przedmiotowe pojazdy. Dokonała niezwłocznego ich przerejestrowania w Wydziale Komunikacji Urzędu Miejskiego w O.. W dniu 21 czerwca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w O., w toku egzekucji prowadzonej z wniosku pozwanej przeciwko C. Ż., dokonał zajęcia pięciu pojazdów stanowiących własność powódki. W trakcie dokonania tego zajęcia, powódka wyraziła sprzeciw wobec zajęcia oraz dostarczyła komornikowi dokumenty potwierdzające, że jest właścicielem. Nadmieniła, że nigdy nie był dłużnikiem pozwanej. Pojazdy te znajdują się we władaniu powódki i są użytkowane w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Komornik prowadzi egzekucję skierowaną do ruchomości należących do powódki. O fakcie skierowania egzekucji przeciwko pojazdom, pozwana była informowana, ale pozostało to bez reakcji pozwanej. W dniu 14 lipca 2014 r. powódce doręczono obwieszczenie o licytacji pojazdów. Powódka wezwała pozwaną o zwolnienie spod egzekucji zajętych samochodów, ale to wezwanie pozostało bez reakcji. Powódka wskazała, że posiada interes prawny w ustaleniu, że w chwili zajęcia pojazdy były w jej władaniu, a to z tego powodu, iż przysługiwać jej będzie roszczenie odszkodowawcze od komornika, który swoim sprzecznym z prawem działaniem wyrządził szkodę. Nadmieniła, że prawomocny wyrok potwierdzający jej własność, będzie mógł uchronić ją przed dalszym prowadzeniem egzekucji do tych przedmiotów, a tym samym uchroni przed poniesieniem niepowetowanej szkody.

Pozwana A. Ż. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska zakwestionowano występowanie interesu prawnego po stronie powódki. Podniosła, że dopiero wykazanie istnienia tego interesu, decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń, że stosunek prawny lub prawo istnieje. Dodatkowo wg. pozwanej, interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może osiągnąć ochronę za pomocą innego środka prawnego. Dodała że powódka miała możliwość wniesienia powództwa przeciw egzekucyjnego, czego nie uczyniła. Wniesiono natomiast skarga na czynność komornika na dokonane zajęcie została oddalona. Podkreśliła, że powódka w niniejszym postępowaniu próbuje naprawić własne błędy w postępowaniu egzekucyjnym.

(k. 94 i nast.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka do końca kwietnia 2013 r. była pracownikiem C. Ż. – byłego męża pozwanej. W dniu 28 marca 2013 r. powódka zawarła na piśmie z C. Ż. umowy sprzedaży dwóch pojazdów o nr rejestracyjnych (...). W dniu 4 kwietnia 2013 r. powódka własnoręcznie wystawiła faktury sprzedaży na swoją rzecz kolejnych trzech pojazdów o nr rejestracyjnych (...). Co do tych pojazdów brak jest umów na piśmie. Na fakturach nie ma podpisu C. Ż.. Brak jest dowodów – pokwitowań cen zakupu wszystkich 5 pojazdów.

Powódka dokonała przerejestrowania pojazdów na siebie w Wydziale Komunikacji Urzędu Miejskiego w O. 5 i 11 kwietnia 2013 r.

W dniu 21 czerwca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w O., w toku egzekucji prowadzonej z wniosku pozwanej przeciwko C. Ż., dokonał zajęcia pięciu pojazdów stanowiących własność powódki. W trakcie dokonania tego zajęcia, powódka wyraziła sprzeciw wobec zajęcia oraz okazała komornikowi dokumenty tj. umowy sprzedaży, faktury i dowody rejestracyjne. Powódka była pouczona o możliwości wniesienia powództwa przeciw egzekucyjnego, którego nie wniosła.

Pismem z dnia 28 września 2013 r. powódka wezwała pozwaną o zaprzestanie prowadzenia egzekucji z zajętych samochodów, ale to wezwanie pozostało bez reakcji. Komornik sądowy oddalił wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

We wszczętym postępowaniu karnym C. Ż. zeznał, że nie otrzymał pieniędzy ze sprzedaży, podawał, że umowy były fikcyjne.

(**dowód** : umowy sprzedaży (...) samochodów k. 10-11, faktury k. 12-14, dowody rejestracyjne k. 15-19, protokół zajęcia k. 20, zawiadomienie o zajęciu k. 21, pismo z 28.09.2013 r. k. 22-23, obwieszczenie o licytacji k 24, wniosek o umorzenie k. 27-28, postanowienie k. 29, wnioski komornika k. 80- 83, przesłuchanie stron k. 106-107)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd stan faktyczny w sprawie ustalił na podstawie złożonych przez strony dokumentów oraz zeznań stron.

Zgodnie z art. 189 kpc można żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Tak, więc kodeks postępowania cywilnego dopuszcza możliwość żądania ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego albo prawa, gdy strona ma w tym interes prawny. Następuje to w drodze odpowiedniego powództwa. Interes prawny jest materialno prawną przesłanką powództwa o ustalenie, zaś jego brak prowadzi do

orzeczenia merytorycznego w postaci oddalenia powództwa. Jednocześnie w przypadku tego rodzaju powództwa, Sąd ma obowiązek badania z urzędu, czy po stronie powoda występuje interes prawny w domaganiu się ustalenia. Nie zbadanie tego jest tożsame z nie wyjaśnieniem wszystkich okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i świadczy o nie rozpoznaniu istoty sprawy.

Jednocześnie zauważyć należy, że interes prawny nie zachodzi z reguły, gdy zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swych praw.

W rozpatrywanej sprawie powódka żądała ustalenia, że w dniu 21 czerwca 2013 r. była wyłączną właścicielką pojazdów wymienionych w pozwie oraz że do zajęcia ruchomości w postaci tych pojazdów doszło, gdy pojazdy te znajdowały się w wyłącznym władaniu powódki.

Powódka nie wykazała jednak występowania interesu prawnego.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest to obiektywna (czyli rzeczywiście istniejąca), a nie tylko hipotetyczna (czyli w subiektywnym odczuciu strony) potrzeba prawna uzyskania wyroku odpowiedniej treści, występująca wówczas, gdy powstała sytuacja rzeczywistego naruszenia albo zagrożenia naruszenia określonej sfery prawnej. Praktycznie rzecz biorąc, interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka. (patrz wyrok SA w Białymstoku z (...)). Podkreślić należy, że wyrok ustalający, że powódka była w dniu 21 czerwca 2013 r. była wyłączną właścicielką pojazdów wymienionych w pozwie nie zapewni jej ochrony na przyszłość. Zauważyć bowiem należy, że domniemanie, że jest właścicielem wypływa choćby z dokumentów rejestracyjnych pojazdów, a i one nie przekonały wierzyciela – pozwanej i nie spowodowały cofnięcia wniosku egzekucyjnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 30 października 2008 r. II CSK 233/08

w orzecznictwie wyrażono trafny pogląd, że uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy pojmować choć elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej wykładni pojęcia interesu prawnego, konkretnych okoliczności danej sprawy, i od tego, czy w drodze powództwa o świadczenie strona może uzyskać pełną ochronę swoich praw. Wyrok ustalający wobec stanowiska pozwanej, takiej pełnej ochrony powódce nie da. Pojazdy są zajęte, zaś wyrok ustalający nie spowoduje ich zwolnienia od egzekucji, taki bowiem skutek (oczekiwany przez powódkę) można było uzyskać wnosząc w odpowiednim czasie powództwo przeciw egzekucyjne (art. 841 kpc), z którego na własne życzenie powódka nie skorzystała. Zauważyć dodatkowo należy, że dalej idący skutek powódka uzyska w ewentualnym procesie odszkodowawczym.

Co do roszczenia drugiego powódki, a mianowicie ustalenia, że do zajęcia ruchomości w postaci tych pojazdów doszło, gdy pojazdy te znajdowały się w wyłącznym władaniu powódki to wskazać należy, że żądanie to dotyczy ustalenia faktu.

Zauważyć też trzeba, że dopuszczalność powództw o ustalenie prawa lub stosunku prawnego została wyraźnie rozstrzygnięta w art. 189 k.p.c. Celem tego postępowania jest ustalenie (pozytywne lub negatywne) w postępowaniu procesowym istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. W postępowaniu tym nie można natomiast dochodzić ustalenia faktów. W judykaturze i doktrynie od dawna utrwalila się wykładnia, zgodnie z którą strona nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa w sytuacji, gdy ustalenie to miałoby być tylko przesłanką prejudycjalną w innym postępowaniu, które już toczy się między stronami lub będzie się toczyć. W takim bowiem przypadku ustalenia takiego władny jest dokonać samodzielnie, jako przesłanki rozstrzygnięcia, sąd orzekający w tym "drugim" postępowaniu (por wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 lutego 1999 r. I PKN 597/98 OSNAPiUS 2000/8 poz. 301, z dnia 30 października 1990 r. I CR 649/90 oraz z dnia 22 listopada 2002 r. IV CKN 1519/2000 LexPolonica nr 377910).

Niezależnie od powyższego dodać należy, że powódka nie wykazała w sposób niewątpliwy, że przysługuje jej tytuł własności. Przedłożyła wprawdzie dwie umowy sprzedaży co do dwóch pojazdów, zaś co do pozostałych trzech

pojazdów faktury, które sama wystawiła na siebie. Na fakturach brak jest podpisu C. Ż.. Przedłożyła także dowody rejestracyjne pojazdów wydane w oparciu o powyżej wymienione dokumenty. Jednakże, jak wynika to z zeznań obu stron, C. Ż. w złożonych przez siebie zeznaniach w sprawie karnej, podał, iż umowy były fikcyjne.

Reasumując, Sąd I instancji oddalił powództwo wskazując na brak przesłanki interesu prawnego po stronie powódki w ustaleniu, że w dniu 21 czerwca 2013 r. była wyłączną właścicielką pojazdów wymienionych w pozwie oraz że do zajęcia ruchomości w postaci tych pojazdów doszło, gdy pojazdy te znajdowały się w wyłącznym władaniu powódki.

W tych warunkach, na podstawie powołanych powyżej artykułów, powództwo jako niezasadne, musiało być oddalone.- pkt. I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc.